

II

Je zhola nemožné zjistit, kdy se to stalo. Bezpochyby to vzniklo jako neurčitá ozvěna citu s nejistým začátkem. Ostatně ani Hektora to zpočátku nijak zvlášť nevystrašilo.

Letošní léto v sobě neslo víc než jen příslib, s jistotou jsme věděli, že sluneční paprsky polechtají těla milenců; letošní léto, ačkoli v dnešní době se mluví jen o zániku ročních dob (oblíbený námět všech, kdo si *opravdu* mají co říci), nehodlalo nikoho zklamat. Brigita se oděla do toho nejobyčejnějšího oděvu, protože chtěla uklidit. Úklid považovala za své *výsostné* území. Hektor se nabídl, že jí pomůže (vzali se právě před rokem), ale Brigita se rozesmála a řekla, že taková pomoc by jí jen zdržovala, ach, ti muži. Hektor zanotoval slova jedné staré písničky, Brigita zbožňovala jeho hlas. Cítila se šťastná a v bezpečí, šťastná i při úklidu v sobotu odpoledne. Rozhodli se, že letos v létě nikam nepojedou, že si užijí Paříže bez Pařížanů. Večer se budou procházet po nábřeží Seiny ve společnosti padajících hvězd a milenců zkamenělých štěstím. Brigita bude jako princezna. Ale prozatím na ni čekalo mytí oken. Sluneční paprsky nemilosrdně prozradily, že okenní tabule trpí nedostatkem čistoty.

Okenní tabule trpící nedostatkem čistoty, to je začátek našeho dramatu.

Okno je dokořán. V dálce jsou jistě slyšet spěšné kroky žen a spěšné kroky mužů, kteří je chtějí dohonit. Hektor si jako obvykle čte časopis o bydlení a přemýšlí o nábytku v obývacím pokoji, ale právě tak by mohl přemýšlet o školní docházce svých dětí, kdyby si udělal čas a nějaké zplodil. Brigita uklízí. Hektor zvedne hlavu a zapomene na časopis. Brigita stojí na dřevěných schůdkách, jednu nohu má výš a druhou níž, takže každé lýtko nese jinou váhu; jinými slovy, lýtko na vyšším schůdku je dokonale oblé, kdežto na tom druhém, namáhaném, vystupují žíly. Jedno je naivní, druhé zkušené. Když si Hektor prohlédne lýtko, zvedne oči a ulpí pohledem na bocích své ženy. Lehce se pohupují v jakýchsi pravidelných vlnách; ten pohyb připomíná tichý večerní příboj. Zvedne oči ještě o chloupek výš a hned pochopí příčinu toho pohybu. Brigita myje okno. Přibrzdíme. Brigita myje horní část okna. Odvádí skvělou práci a slunce už naplno proniká trhlinami ve špíně. Brigita jemně, s jistotou v zápěstí, myje a pronásleduje sebemenší skvrny na skle; nesmí na něm zůstat nic kromě průzračnosti. Brigita si přegumičkovává ohon, uvolnilo se z něj pár pramenů. Hektor v životě neviděl nic erotičtějšího. Na tomto místě je ovšem třeba připomenout, že jeho zkušenosti v oblasti erotiky připomínají charisma nedostatku. Slunce ohřívá obývací pokoj. Brigita na sobě cítí upřený pohled a obrací se, aby si to ověřila: opravdu, Hektor na ni zírá s otevřenou pusou. Do té ovšem Brigita nevidí, a proto netuší, jak strašné sucho mu panuje v hrdle.

A je to, okno je čisté. Hektor právě prožil hluboké štěstí, nic víc a nic míň. Hlavně v tom nesmíte vidět projev machismu, Hektor je vzorovou ukázkou muže, jemuž je machismus zcela cizí, to přece víte. A je navýsost spravedlivé, že štěstí se nikdy neohlašuje předem. V některých příbězích se objeví ve chvíli, kdy rytíř zachrání princeznu; v našem případě přišlo ve chvíli, kdy hrdina pozoroval hrdinku, jak myje okno.

„Jsem šťastný,“ pomyslel si Hektor.

A tahle představa ho hned tak neopustí.

Když Brigita skončila s úklidem, vyrazila s kamarádkou na červencové výprodeje. Z nákupů si určitě přinese dvoje šaty, slézový svetrík a čtvery kalhotky. Hektor žádnou schůzku neměl, a tak zůstal sedět proti čistému oknu. Pak znenadání vstal a podivil se, jak dlouho byl duchem nepřítomen. Brigita odešla před dobrou půlhodinou. A on jen vegetoval s vyschlým hrdlem v jakémisi umrtveném světě. V mozku se mu nevylíhla jediná myšlenka.

Uprostřed následující noci Hektor vzpomínal na tu slavnou chvíli, kdy jeho žena myla okno. „Chvíle ryzího štěstí, chvíle ze života mé ženy,“ přemítal, „zbožňováníhodná chvíle.“ Bez hnutí se díval do tmy a usmíval se úsměvem, jehož udivující rozpětí (doslova od ucha k uchu) hravě pokořilo všechny jeho předchozí úsměvy. Hektor se jako každý, kdo zažil hluboké štěstí, bál, že podobný okamžik už nikdy nezažije. A podivnost vyvolené chvíle ho také

znepokojovala. Ale třeba to bylo dáno jednoduše tím, že občas milujeme výstředně i v každodenním pohodlí. Po smyslu takových chvil pátrat nesmíme, kdo své štěstí příliš rozebírá, obvykle je promarní. A tak Hektor Brigitě jemně pohladil hýždě. Měla na sobě nové kalhotky. Obrátila se k němu, ženství je neúnavné, a opustila své sny pro muže svého lože. Hektor klouzal podél Brigitina těla a roztáhl jí nohy; její prsty mu bloudily ve vlasech. Rovnováha přicházela rychle, jejich těla, bílá a užitečná, ležela na sobě. Bolestivě mu zabořila ruce do zad, on ji popadl kolem šíje. Na břehu smyslnosti podřimuje násilí. Kromě aktu neexistovalo nic. Zrychlený dech připomínal lačné polykání vody v poušti. Nevíme, kdo z těch dvou prožíval větší rozkoš, vševedoucnost končí před možnými orgasmy. Věděli jsme jen to, že ve chvíli, kdy šel Hektor do finišu, když se jeho hlava podobala prázdné skořápce, i ve chvíli, kdy dosáhl orgasmu, měl pořád před očima Brigitu, jak myje okno.

Další dny uběhly bez potíží, Hektor vzpomínal na to, co cítil, ale ještě pořád si nedokázal uvědomit, jak to souvisí s jeho minulostí. Domníval se, že ze sběratelity se už docela vyléčil, a občas si dělal legraci z toho, jaký šílený život vedl a jak míjel všechno podstatné. Od té doby, co se seznámil s Brigitou, mu možnost recidivy připadala zcela nepravděpodobná. Brigitina zjevná smyslnost, její šťavnatý půvab, všechny ty nové vjemy měly jednu společnou vlastnost: jedinečnost. Existovala jen jedna Brigita, ta jeho,

a když teď zbožňuje *jediný předmět*, předmět své lásky, je to důkaz, že se navždy zbavil úzkostlivé potřeby hromadit. Ženy sbírat lze, nelze však sbírat milovanou ženu. Jeho vášnivá láska k Brigitě se nedala zmnožit.

A čím víc ji miloval, tím jedinečnější byla.

Každý její úkon byl jedinečný.

Každý její úsměv byl jedinečný jako lidská bytost.

Ale tyhle samozřejmé skutečnosti nikterak nevylučovaly možnost, že Hektor propadne jednomu z těch úkonů. Není to to, co se osnovalo v Hektorově mozku? Byl si až příliš jistý sám sebou, zapomněl na minulost i úpornost, s jakou se mu vracela sběratelitida. Z utkvělé představy, jak Brigita myje okno, čišela zákeřná recidiva. Hektor měl být ve střehu, číhala na něho diktatura, a diktatura, věrná své legendární nezdvořilosti, nikdy nezaklepe, než vejde.

III

K tomu, čeho se někteří z nás obávali, nakonec opravdu došlo. Klarisa si už téměř dva měsíce nestříhala nehty, když svolila k milostnému, celkem vzato dosti divokému aktu s Ernestem. Ta počestná rozkoš mu kromě poctivého uspokojení vynesla několik krvavých škrábanců na zádech, usvědčujících to stop po nevěře s tygřicí. Ernest, ač Hektorův velký bratr, byl především velký hňup. Dováděním s Klarisou se téměř na dva týdny odsoudil k tomu, aby se před Justýnou nesvlékal a namlouval jí, že ho stihla nenadálá zimomřivost. Ale i když se bál prozrazení, nelitoval chvíl, jež strávil v temnotách husté kštice tygřice Klarisy líbáním jejích ramen. Má-li Serge Gainsbourg pravdu a tělesná láska je bezvýchodná, pak Justýna do té slepé uličky vběhla, když uprostřed noci vyhrnula manželovi tričko; na vysvětlenou je třeba říci, že Ernest celých dvanáct let spal svlečený do půl těla. Ve vzduchu viselo cosi podezřelého, a ženy mají na podezřelé věci odjakživa čich. Ernest si ihned musel sbalit kufry, nedovolila mu ani dospat do rána, natož dosnít ten slibný erotický sen (s Číňankou). Před svítáním tedy zazvonil u dveří bratrova bytu, vysvětlil, že šuká s jednou brunetkou z kanceláře, jmenuje se Klarisa, a že jeho žena, čert vem ty drápy, ho právě vyhnala z domu. Zeptal se, zda tu může přespat, ačkoli pochyboval, že usne, jenže nocovat v hotelu po tom, co se mu stalo, ho ani trochu nelákalo. Hektor v sobě našel dost sil,

aby projevil soucit i bratrskou lásku, a nabídl mu rozkládací pohovku, právě tak měkkou jako moderní. Ernest se v nové posteli cítil moc dobře (možná se vrátí i ta Číňanka...), ale pak se rychle vzpamatoval a opět se důstojně ponořil do svého neštěstí.

Na Ernesta bylo odjakživa spolehnutí. Ale teď ten vyznavač velkých frází o životě najednou nevěděl, co si počít s nedělemi. Dokonce litoval, že nejsou všechny jako ta nejhorší z nich, ta, kterou nám mocipáni zkracují o hodinu. Ubohý Ernest propadl trudnomyslnosti a doháněl všechny ty roky, kdy si na nic nestěžoval... A co dcera! Můj bože, Lucka, už ji nikdy neuvidí! A nebude ani u toho, až se jednou, jako všechny náctileté dívky znavené nepravostí, vrátí domů nad ránem a s červenýma očima. Konec, všemu byl konec. Muži by si vždycky měli pozorně prohlédnout nehty žen, s nimiž hodlají šukat. Podělal to. Zbyla mu už jen práce, hned zítra se do ní ponoří, dá se zavalit hromadami spisů. A co se týká rozvodu, všichni známe pořekadlo, že kovářova kobyla chodí bosa. V jeho případě to platilo také; vlastní kauzy advokáti obhajují mizerně. Proto se tak často žení a vdávají mezi sebou, aby tu zákonitost obešli. Ernest se rozhodl, že o právní pomoc při rozvodu požádá Berthiera. Berthier je dobrý člověk. Navíc jakožto zarytý starý mládenec (Berthier dosáhl onoho stupně staromládenectví, kdy se zcela zapomíná na existenci žen) udělá všechno pro to, aby se Ernestův rozvod vyřídil rychle.

Muži, na něž v životě čeká už jen děsná otrava, si musí pomáhat. Ano, Berthier to zvládne dokonale. Škoda, že jsme se o něm v tomto příběhu nezmínili dřív. Zasloužil by si to.

*

Ernestova svízelná situace Hektora silně znepokojovala. Ještě víc ho však trápila jedna podivná věc: Ernest, až dosud olympijský vítěz v disciplíně štěstí, šel ke dnu právě ve chvíli, kdy on, Hektor, konečně viděl život v růžových barvách. Jejich rodiče nechtěli mít dva syny najednou; jinými slovy Ernest a Hektor nemohli současně prožívat totéž. Jako by se kolo osudu otočilo: na vrchol štěstí se dostal Hektor a do propasti deprese Ernest. Jejich sourozenecký život trpěl schizofrenií.

*

Výše uvedený předpoklad, že bratři si vyměnili místo na kole osudu, je nesmyslný, protože Hektor se ani zdaleka nedostal do vrcholné formy. Zpoza štěstí na nás vždycky číhají perná období. Ačkoli se to zdálo směšné, obzvláště za takových okolností (čarokrásná Brigita, rychle expandující Cestovní kancelář pro mytomany, dítě ve hvězdách pozdější doby), Hektor doopravdy upadl do jakéhosi horečného stavu. Od samého rána chodil sem a tam po bytě a připadal si jako v kleci. Brigita v lehkých šatech, jaké si zaslouží každé léto, před chvílí odešla. Hektor vypadal jako budižkničemu. Dokonce nestavěl na odiv ani strniště

unavených mužů; jeho nevybojné vousy se podobaly zaměstnancům v pondělí ráno. V jeho společnosti by se unudil i ten největší tulpas.

O něco později ho najdeme uvelebeného v křesle. Hlavou se mu honí příšerné myšlenky. Hledí na okno umyté minulou – nebo už předminulou? – sobotu (vzpomínka na nejšťastnější chvíle života se mu vracela tak často, že už se nedokázal upamátovat, kdy přesně je prožil). V tu sobotu chytl pomíjivost a uhnal si smyslnost a byl by mohl zemřít, vždyť už Thomas Mann napsal, že pozorování krásy vede ke smrti. Brigita myjící okna, to byla tak trochu jeho *Smrt v Benátkách*. Hektor ovšem přežil, protože nevěděl, kdo je Thomas Mann. Nevzdělanost zachránila a ještě zachrání mnoho životů. Ach, to sobotní odpoledne! V tu pohádkovou chvíli se měl zastavit čas, aby té kráse vzdal hold! Hektor, tváří v tvář oknu, ještě a pořád tváří v tvář oknu, plakal láskou. Lze milovat ženu tak hluboce? Ženu v plné síle její křehkosti... Ty chvíle, kdy myla okno, se mu vryly do paměti, pořád je měl před očima. Nevybral si je podobně, jako si nevybíráme okamžik, kdy nás skolí láska na první pohled. A jestliže se všichni zamilovaní neúnavně vracejí na místo, kde se seznámili, pak měl Hektor právo znovu prožívat chvíle, kdy Brigita myla okno. Ty chvíle budou svatou poutí jeho lásky.

A tak strávil den špiněním okna.

Ušpinit čisté okno tak, aby vyvolávalo dojem, že se ušpinilo přirozenou cestou, to dá neuvěřitelnou fušku. Než se Hektor propracoval k dokonalé iluzi přirozeně ušpiněného okna, neúspěšně vyzkoušel několik postupů. Metodou pokusů a omylů nakonec dosáhl dokonalosti v něčem, co se zákonitě muselo považovat za nové umění. Jeho vítězný výtvor tedy vypadal takto: několik důmyslně rozmístěných otisků prstů, moucha lapená v plném letu a zaživa rozplácnutá na sklo (rozplácnutí zaživa je nadmíru důležité, protože moucha v agonii předsmrtnými záškuby ušpiní sklo mnohem víc, než když na ně připlácnete mouchu mrtvou) a špetka pouličního prachu. Dílo završil rozmáznutím nezbytného plivanečku...

Když se Brigita vrátila z práce, Hektor telefonoval s bratrem. („Známý mi půjčil garsonku, než si rozmyslím, co dál.“ „Tak to bude na dlouho,“ pokusil se Hektor o vtip. Ernest se rozesmál, aby si bratr myslel, že se mu vtip povedl.) Jakmile zavěsil, omluvil se, že nepřišel do práce, protože ho bolí hlava. Brigita se usmála.

„Jsi šéf právě tak jako já, nemusíš se mi omlouvat.“

Hektor hořel nedočkavostí. Chtěl, aby Brigita co nejdřív zjistila, že okno je špinavé. Měl tedy před sebou ten nejtěžší úkol na světě: přimět někoho, aby si všiml něčeho, čeho si všimnout nechce. Hektora ve spěchu nejdřív napadlo, že co nejnenápadněji

poznámená: „Nebudeš tomu věřit, máme už zase špinavá okna.“ Ale ten nápad ihned zavrhl jako naprosto nepřijatelný. Určitě by se zeptala, proč, když celý den seděl doma, párkrát nepšoukl rozprašovačem a tu špínu ze skla nesprovodil... Tak snadné řešení by mohlo vyústit v hádku, proto od něj upustil. Lepší bude, když ji vláká do obývacího pokoje a zařídí to tak, aby na to přišla sama. Když uspěje, Brigita se téměř jistě okamžitě pustí do mytí; špinavým oknům totiž nepřiznávala právo na existenci. Jenže to trvalo nekonečně dlouho, vteřiny se vlekly jako století. Brigita měla spoustu práce v kuchyni a v ložnicích, a když ji večer, ó zázrak, konečně dostal do obývacího pokoje, na okno se nepodívala ani jednou. Jako by mu to dělala naschvál, potvora. Hektor panáčkoval před oknem a pak se náhle předklonil. Smála se těm šaškárnám, ten můj je vážně komik. Hektor hořce litoval, že nepřitlačil na pilu a nerozmazal na skle pořádnou a nepřehlédnutelnou nudli z nosu. Ale ještě není pozdě, ještě to může udělat, stačí přece, aby se na chvíli obrátila zády! Jenže situace ho příliš vyčerpala, chtivost příliš vysílila, už nedokázal čekat ani vteřinu. Zvolil tedy řešení z nejubožejších. Vzal Brigitu kolem pasu, přivedl ji k oknu a vybídl ji, aby pohlédla na jednu z nejromantičtějších krajin, jaké existují.

„Drahoušku, když zvedneš oči, všimneš si něčeho podivuhodného...“

„Opravdu? A čeho?“

„Představ si, že je vidět na protější dům...“

„A co má být?“

„Co má být, co má být... Podívej se přece pořádně. Je vidět, co se děje naproti v bytech.“

„No jo... Tomu se říká sousedství... Poslyš, tebe ta hlava asi pořád dost bolí...“ A po dlouhé odmlce: „Ale vždyť to okno je jako prase!“

(Požitek lovce, který ulovil kořist, vytržení válečníka po vítězném tažení, život je sladký jako jisté pěšinky na tvé kůži.)

„Myslíš? Mně se špinavé nezdá...“ předstíral překvapení žalostným tónem, což jistě nikoho neudiví.

„Možná bys měl jít na oční... V životě jsem neviděla zaprasenější okno!“

Brigita se pustila do díla s klidnou nenuceností hospodyněk, které nikdy nic nezaskočí. Hektor, nemoha potlačit malé stání, couvl o tři metry a slastně se uvelebil v křesle. Vypadal jako kostka ledu, když sklouzne na dno sklenky pálenky a hotoví se vyplavat na hladinu. Brigita neměla oči na zádech a ničeho si nevšimla. Neviděla ani manžela, ani pramínek slin, jenž se mu pozvolna rozléval po nevinné kravatě.

A vtom se to stalo.

Zazvonil telefon.

Hektor ho nebral na vědomí, okolní svět přestal existovat. Po třetím zadrnčení se Brigita ohlédla a zeptala se, zda ten telefon zvedne dřív, než volajícího

raní mrtvice (jak vidno, Brigitě nechyběl smysl pro humor). Pramínku slin, ačkoli byl nepřehlédnutelný jako zápis v trestním rejstříku, si nevšimla, ještě pořád vězela ve fázi slepé lásky. „Už tam běžím,“ vyhrkl honem. Hlavně neodporovat, jako by byla těhotná. Ten, kdo telefonoval v tu nejnevhodnější dobu, si však zasluhoval přinejmenším useknout ruce, přestříhnout hlasivky a vyrvat všechny vlasy. Hektor couval k telefonu, aniž spouštěl oči z milované podívané.

Zvedl sluchátko, nechal je pár vteřin skomírat ve vzduchu a opět je zavěsil, podkopáváje tak samotný základ telefonního principu.

„Nějaký omyl,“ zvolal mimovolně.

Vrátil se do křesla. A náhle, kde se vzalo, tu se vzalo, ho zaplavilo dojetí. Po obličejí mu přebíhaly vzlyky podobně, jako Magrittovi muži padají z nebe. Hektor ničeho nelitoval. Krása těch chvil se zopakovala. Nepřinesly mu už překvapení jako poprvé, přesto měly mnohem hlubší kouzlo, předcházely jim neuvěřitelně tíživé obavy a úzkost z případného zklamání. Vyvrcholily pustošivou úlevou, jež spláchla všechn adrenalin. Čisté okno, opona. Brigita sestoupila ze schůdků, ale nemohla se hnout, protože Hektor se jí vrhl k nohám a vzdychal vděčností. Šlo o projev manželova obávaného smyslu pro humor, jak jinak, a tak se jí na rtech usadil úsměv. Úsměv ženy, která svého vyvoleného považuje za blázínka.

IV

Laurencie nadzvedla pekáč a z plných plic vdechla vůni ptáčků. Cítila se dobře v pohodlí své skvěle zařízené kuchyně. Sobotní večer s přáteli využívala k uvolnění duševního napětí – brzy na ni čeká finále turnaje, jehož výsledek má prvořadou důležitost pro její mezinárodní kariéru. Trenér jí dal deset dnů volna, ale ona si přesto chodila den co den zapinkat, aby ještě víc zdokonalila svoji pověstnou úderovou techniku; jistě netřeba vysvětlovat, jak to chodí. Marcel dostal výtečný nápad a pozval Hektora s Brigitou na večeři. Laurencie měla radost, že se znovu setká s manželovým přítelem. Nevěděla proč, ale už dva roky se jí úzkostlivě vyhýbal. Ačkoli... Trochu to tušila. Vězela v tom ta nešťastná aférka s prohmatáváním varlat. Od té doby se jí Hektor bál jako čert kříže. Přitom z jejího hlediska šlo o projev náklonnosti, nic víc. V zájmu objasnění té věci ho tedy zavolala do kuchyně.

Odmítnout nemohl, bylo by to nezdvořilé a nespolečenské.

Vešel do přípravný ptáčků, ve tváři stud a v duši chlad. Nebo naopak.

„Potřebuješ s něčím pomoci?“ zeptal se.

„Ne, jen bych si s tebou chtěla trošku popovídat... To máš tak... Nechápu, proč se mi celou tu dobu vyhýbáš... Když jsi odjel do Spojených států, víš, myslela jsem, že to bylo kvůli mně...“

Při mluvení se Laurencie pomaloučku, ale jistě přibližovala k Hektorovi. Chtěla se s ním usmířit a omluvit se za to sexuální harašení. Jenže jak ho tak pozorovala, nejlepšího přítele svého Marcela, pocítila mrzké nutkání, nutkání nepotlačitelné jako v dobách Racinových tragédií. A tak se na něho vrhla, Faidra od ptáčků, jenže ve chvíli, kdy ho znovu chtěla popadnout za varlata, narazila rukou do něčeho tvrdého. Když se Hektor připravoval na tuto návštěvu, ze strachu – zjevně oprávněného – si pod kalhoty navlékl fotbalový chránič rozkroku. Laurencie vykřikla bolestí a v tu ránu všichni vtrhli do kuchyně. Vzápětí odpádili na pohotovost, kde jim sdělili nemilosrdnou diagnózu: Laurencie má vymknutý malíček. Nazítří to rozmázly všechny sportovní noviny: *Laurencie Leroyová odřekla účast ve finále*. Oba její fanoušci v Évry se rozplakali.

Hektora hryzaly výčitky svědomí. Každý profesionální sportovec by měl mít právo prohmatat varlata komukoli, kdo se mu líbí, v této věci by se jim nemělo odporovat. Před závodem Warzazat-Casablanca se této činnosti oddával zřejmě i Gerard. Hektor se cítil provinile, a ten pocit viny byl k neunesení (připomeňme, že už se musel vyrovnat s úchylnou slabostí pro Brigitin způsob mytí oken). Co když kvůli němu poklesne národní morálka? Na jízdu na koni, šerm a ping-pong jsme přece hrdí nejvíc! Jsme sportovně založený národ! A vymknutý malíček by nás měl vyřadit ze hry?

To, co jsme uvedli výše, není úplně přesné, a to zkreslení skutečnosti je třeba přisoudit Hektorovi. K nejhoršímu nás dovedla jeho obrazotvornost. Laurencie se poranila, jistě, ale díky péči spřáteleného fyzioterapeuta se uzdravila a na finálový zápas nastoupí, uf. Úraz nicméně otrásl její duševní pohodou, a tak poprvé po dvanácti letech požádala Marcela, aby ji na finále doprovodil. Marcel, příliš emotivní na to, aby dokázal sledovat zápasy své drahé polovičky, ji však doprovázet nikdy nechtěl. Vzhledem k vymknutému malíčku však úzkost musel překonat. A aby obstál se ctí, nezbylo mu než poprosit přítele Hektora, aby jel s ním. Přestože ze všech sportů na světě zajímal Hektora ping-pong úplně nejmíň, pocit viny, ještě příliš silný, ho přiměl kývnout. Odjedou tedy tuto sobotu ráno a vrátí se týž den večer. Hektor se zeptal Brigity, zda jí jeho nepřítomnost, ačkoli ji neplánoval alespoň šest měsíců předem, nebude vadit. Spěšně ho ujistila, že ne, jako správná žena přece dovede improvizovat, takže si s takovou sobotou hravě poradí.

„Alespoň to tady trochu uklidím,“ dodala leda-
byle, jako by to vůbec nestálo za řeč.

Ta věta okamžitě zůstala viset ve vzduchu a vzápětí vytěsnila všechny myšlenky z Hektorovy hlavy. Jak by mohl myslet na něco jiného? Trochu to tady uklidí, trochu to tady uklidí! Ničily ho obrovské návaly úzkosti. Neodvažoval se položit otázku, která ho strašila, neodvažoval se zeptat na podrobnosti zamýšleného úklidu. Ale Brigita jeho pochybnosti

rázně ukončila, protože upřesnila, že umyje okna. V tu chvíli ho naprosto surově přepadla vzpomínka na sebevražedný pokus. Ale pak se zase vzchopil, je přece chlap! Ze všeho nejdřív ho napadlo, že okna umyje sám v sobotu ráno; alespoň by měl jistotu, že to nebude dělat v době jeho nepřítomnosti. Anebo Brigitě řekne, že v neděli bude lít jako z konve, což z mytí oken udělá zbytečnou práci, protože déšť s velikým potěšením špiní čistá okna. V hlavě se mu rojily desítky obran, nic mu nenahánělo větší strach než možnost, že prošvihne případné mytí oken, něco takového bylo zkrátka nemyslitelné. Ale potom se uviděl v zrcadle a ten pohled rázem učinil přítrž myšlenkové průtrži. Třásl se tak, až se operlil potem. Cítil, že už zase přestává být pánem svého osudu, že se mění v hromadu masa a kostí vydanou na pospas démonům z temnot. V duši mu křepčil věčný návrat.

Podcenili jsme, za což se omlouváme, Hektorovy sklony ke křivárnám. Je třeba říci, že rozhodnutí, k němuž dospěl, v sobě mělo cosi pohoršlivého. Pohoršlivého především pro ty, kdo nesledovali jeho neurózu od prvopočátku. Když před několika minutami spatřil v zrcadle sebe samého, roztřeseného a zbroceného potem, osvítilo ho poznání, že Brigitě nikdy nesmí bránit v mytí oken. Jeho potíže se neodvívěly z toho, že Brigita uklízí, ale z toho, že on u toho nemůže být. Z čehož nevyhnutelně vyplynulo, že mu nezbyvá, než aby v bytě narafičil kameru, přirozeně skrytou. Až se vrátí, pokochá se natočenými

obrázky. Problém tedy vyřešil. Může v sobotu klidně odjet, aby podpořil Marcela, který bude podporovat Laurencii. Do soboty už se neukázal v práci. Nakupoval dostatečně výkonný materiál. Nikdy nelitoval času stráveného četbou časopisů zasvěcených špičkovým technologiím a modernímu nábytku; teď si dokonce liboval, že se mu ten zdánlivě promarněný čas konečně zúročil. Při nákupech si ani na vteřinu nevzpomněl na někdejšího Hektora, na Hektora schopného učinit cokoli, jen aby získal vyhlédnutý předmět. Jak je možné, že nepochopil, jak závažná recidiva ho stihla? Jeho nemoc ho znovu dostala, ale tentokrát mu nejdřív zavázala oči.

Naštěstí máme přátele, a ti nám vždy a za všech okolností vysvětlí, jak žijeme. Ovšem Marcel měl prozatím jiné starosti. Mimo jiné sobecky přemítal, že když Laurencii stihne smůla a zápas prohraje, doma zhoustne ovzduší a o sekané s kaší si bude moci nechat leda zdát. Přirozeně tohle nebyla Marcelova hlavní starost, celým srdcem pulsoval na téže délce kosmických vln jako podbůh pověřený pingpongovými záležitostmi. Moc se nenafukoval, právě naopak, trpěl pukavcovou nevolností. A právě kvůli té nevolnosti ti dva nakonec stočili řeč na mytí oken. Lehce přiotrávený Hektor chtěl Marcela rozptýlit, odvrátit jeho pozornost od vypouštění duchů a všemi prostředky ho přimět, aby se soustředil na něco jiného. A tak se v domnění, že dobře činí, pustil do líčení svých nejnovějších zážitků. Vyprávěl, jak

schoval na skříň kameru, která se spustí pokaždé, když na ose skříň - špinavé okno dojde k pohybu. Jeho pokus korunoval obrovský úspěch, protože Marcelovi, hluboce pohoršenému tím, co se právě dozvěděl, se rázem zarazily prdy. Roztrpčeně si vyžádal doplňující podrobnosti: jak to všechno začalo, jak dostal ten šílený nápad atd. Jakmile se všechno dozvěděl, sdělil Hektorovi zdrcující diagnózu.

„Hektore, už v tom zase lítáš!“

Hektor ze všeho nejdřív pomyslel na letadlo. Z oblačných výšin, pochopiv přenesený význam slovesa lítat, se však záhy zřítíl na zem. Potřeboval ticho, aby tu hroznou zprávu strávil. Všechno do sebe dokonale zapadalo, každá částička jeho nové vášně se shodovala, okamžik po okamžiku, s jeho někdejším životem. Tehdy propadal uhrančivému kouzlu nějaké věci a nepotlačitelné touze založit sbírku takových věcí. Teď propadl uhrančivému kouzlu jedné manželčiny činnosti a nepotlačitelné touze znovu a znovu se na tu činnost dívat. Hektor, pečlivě vyslovuje každou slabiku, nakonec vyřkl ortel sám nad sebou: „Sbírám chvíle, kdy moje žena myje okna.“ Pak ho stodvanáctkrát zopakoval. Lopotí se, třeští, sbírá chvíle ze života své ženy. Šok zjevené zjevnosti, ještě a ještě. A čím víc na to myslel, tím víc toužil alespoň po maličkém kousíčku mytí okna; už v tom vězel až po uši. Zadržoval slzy, ale jak si neklást tu strašnou otázku: může se člověk změnit v někoho úplně jiného? Když potkal Brigitu, domníval se, že došlo k zázraku jedinečnosti, že Brigita je ženou žen, jedinečnou v každém pohybu,

jedinečnou v jedinečném způsobu, jak si kouše rty, jak si po ránu půvabně a elegantně prohrabuje vlasy, žena žen, jedinečná při rozevírání stehů. Ale marnost nad marnost, neubrání se, pokaždé zabředne do téhož svinstva, neodbytného a nesmyslného, pokaždé ho pohltí život červa ve vymezeném kousku půdy.

Marcel mu půjčil kapesník. Slíbil, že ho vezme do Deauville na slávky. Bude líp. Představa talíře slávek Hektora kupodivu nedorazila, vrátila mu trochu červeně do tváří. Vzpomínka na mytí oken mu vyloudila nepatrný úsměv (trhlínu mezi rty). Paradoxní závislost sběratelů tkví v tom, že ve své úchylce nacházejí nejvydatnější pramen potěšení. Jakmile se chvíle, kdy Brigita myje okna, proměnily v duševní sbírku, poskytly mu možnost nežít změkčilý život (při psychoanalytickém sezení by se jistě dozvěděl, že chce zabít otce). Když Brigita myla okna, slyšel svoji oblíbenou písničku, písničku, kterou si milenci zpívají v dešti. Nesmyslnost Hektorova života byla kouzelná svojí otřepaností.

Nebyl nešťastný; k pocitu štěstí mu jednoduše stačilo myslet na své tajemství. Objevil recept na spokojenost: neusilovat o vyléčení! Je zkrátka takový, jaký je, punktum. Rád se dívá, jak manželka myje okna, tak jako si jiní rádi odskočí do nevěstince pod záminkou, že jdou vyvenčit psa. Po x-té začne žít tajným životem, no a? Jistě, nese to s sebou nezanedbatelné riziko: existují mnohem lepší způsoby, jak si udržet spokojené manželství, než potají filmovat manželku.

Před každou cestou vlakem si Marcel s potěšením kupoval noviny a časopisy; prostoduché noviny a časopisy s černou kronikou, letní módou a klepy o slavných. Tentokrát se mu dostal do ruky týdeník s obálkou zasvěcenou *podivnému případu nezvěstných dívek*.³ Kdosi unesl dvě dívky z téže pařížské čtvrti. Čtenáři se dozvěděli vše o jejich životě, ale o únosci nevěděl nikdo nic. Hektora, jenž dosud nevyšel z úžasu nad svým rozhodnutím, napadlo, že on, čerstvě unešen svou osobností, si ji unést nikdy nedá. Vlak konečně dojel do města lehce podobného Saint-Étienne. A Laurencie vyhrála zápas 23:21. Byla sladká, když vyhrávala.

³ O případu nezvěstných dívek se zmiňujeme proto, že bude pro náš příběh důležitý. Nikdy tu neuvádíme nic přebytečného, neboť omáčku nesnášíme.

Brigita si ničeho nevšimla, kamera se svou nenápadností plně vyrovnala nenápadnosti dokumentární kamery ukryté v divočině. Když se Hektor vrátil, dělal jakoby nic, což bylo nad očekávání snadné, protože největší nadání měl právě pro postoj *dělat jakoby nic*. V sobotu večer se usilovně milovali. Chtěli se co nejvíc vyčerpat, aby neděli, ta se někdy zabíjela opravdu obtížně, strávili malátným obnovováním tělesných sil. Bývali by ovšem udělali lépe, kdyby si ty hrátky odpustili, protože došlo k závažné (a pro lidi, kteří považovali neděli za den, který se obtížně zabíjí, také podivuhodné) události. Zavolala Marie a nezvykle se jí třásl hlas. „Zase nějaký polévkový problém,“ pomyslel si Hektor. Nakonec se ukázalo, že ji postihlo něco mnohem horšího: oznámila Hektorovi, že mu zemřel otec. „Ach, můj bože...“ vzdychl si Hektor. A o tři minuty později už nic zvláštního necítil. Snad kromě občasného zakručení v žaludku, jež mu oznamovalo, že má hlad.

Smrt má nedostatky, ztěžuje život živým a zdravým, když jim zůstává pozůstalé. Například matku. Lidi by měli umírat vždycky po skupinách, jako by odjížděli na zájezd. Hektor neměl zdání, proč ho napadají všechny ty cynické myšlenky, snad pod vlivem té smutné zprávy, člověk se rázem obrní proti bolesti. Hektor se nerozplakal, ale Brigita, rozkošná bystrouška, okamžitě pochopila, že se stalo něco

neobvyklého. Přišla ke svému muži, který náhle vypadal jako dítě, a jemně mu položila ruku na tvář.

„Co se děje?“

V tu chvíli Hektora napadlo, snad to byla ozvěna jeho předchozího cynického blouznění, co všechno by od této ženy mohl žádat. Kolikero mytí oken si zaslouží za to, že přišel o otce?

Ernest si coby velký bratr vzal matku k sobě. Hektor s nimi strávil noc z neděle na pondělí. Ernest už zase bydlel s Justýnou ve společné domácnosti. Justýna zkoušela vést život osamělé ženy s dítětem, ale nakonec Ernestovi raději odpustila. Ti dva si odbyli manželskou krizi a pak, no tohle, na všechno zapomněli. Hektor si okamžitě vzpomněl na svoji teorii o střídavém bratrském štěstí. Justýnin návrat k manželovi si vysvětlil jako znamení brzkého konce svého vlastního pseudoštěstí. Nad oběma bratry nade vši pochybnost visela karmická hrozba, oba zároveň šťastní být nemohli (alespoň že bratři Karamazovovi stáli ve zlém při sobě). Bratři si musí pomáhat. Jenže Ernest je pěkné číslo, nedokáže vydržet ani jeden kratičký rok neštěstí, musí se připlazit k Justýně na první zavolání. Aby Hektor přišel na jiné myšlenky, došel koupit polévku v prášku a uvařil ji matce. Každodenní polévka jí určitě zvedne náladu. Nakonec to dopadlo úplně jinak. Když Marie po dlouhém přemlouvání ze strany obou synů svolila, že se trochu nají, aby vydržela alespoň do pohřbu, ocitla se tváří v tvář bolestnému zjištění: polévka v prášku je dobrá. Za ty roky

nakoupila, umyla a oloupala tuny zeleniny jen proto, aby v den manželovy smrti zjistila, že naše moderní společnost dodává na trh lahodné hotové polévky. Upadla do deprese, z níž ji vyléčí až poslední výdech. Hektor si uvědomil, jakého zločinu se dopustil, a své nové provinění přihodil na hromadu provinění, jejichž tíhu ponese po celý život.

Dny před pohřbem Hektor prochodil sem a tam; chození jako v kleci se pomaličku měnilo v jeho charakteristický rys. Shrbil se přiměřeně svému stáří a poprvé se zamyslel nad tím, že nemá děti. Až zemře, kdo ho pohřbí? Kdo mu bude nosit na hrob kytky? Nikdo; hroby lidí bez potomstva jsou jen naleštěné kameny, nikdy nepoznají hebkost okvětních lístků. Hektor měl pocit, že odjakživa hledal ten správný důvod, proč zplodit dítě, a že ho našel teď, v očividnosti své osamělé budoucnosti. Často propadal malichernosti a prospěchářství, v takových chvílích se všem protivil. Přečetl si článek o milostných polohách nejvhodnějších ke zplození dětí (Hektor vynikal pracovitostí a zálibou v účinných postupech), což vedlo k tomu, že se vrhl na Brigitu jako medvěd v říji. Myslela si, že v té divoké souloži hledá útěchu po otcově smrti. Tak docela se nemýlila. Ovšem těhotenství v žádném případě neplánovala. Jakmile pochopila, o co Hektorovi doopravdy jde, přiznala se mu, že na dítě prozatím není připravena. Navrhla, aby si v rámci pozvolného zvykání pořídili psa.

Při pohřbu přšelo, jak klišovitě... Smrt je vždycky klišovitá. V den zasvěcený smrti nebudeme ani zavádět novoty, ani se předvádět. V rakvi beztak ležíme všichni stejně. Ženy se oděly do černého a jejich jehlové podpatky připomínaly zesnulému tikání kyvadlových hodin, které už nikdy neuslyší. Matka tiše plakala. Ve tváři měla vepsaný prožitý život i jeho nadcházející krátký zbytek. Na náhrobek položili kamennou plaketu s nápisem:

Hluboce miloval svůj knír

Hektor se pozastavil nad slovem knír. V tom slově byl otec, v tom slově byla otcova smrt. Znenadání začal vnímat knír jako ten nejtěžší kámen spadlý ze srdce (kdyby je už nepřestal sbírat, byl by to úhelný kámen jeho sbírky), knír odlétal do nebe. Hektor odjakživa žil v úzkosti a nedostatku lásky, odjakživa ho tížila malost obývacího pokoje s obrovskými kyvadlovými hodinami. Otcovu smrt vnímal jako odlétající knír. A spolu s tím knírem odlétaly všechny jeho úzkosti, všechny jeho sbírky, včetně neustálé potřeby chránit sebe sama. Od zesnulého otce už nelze nic očekávat. Je třeba převzít odpovědnost za svou tělesnou schránku. Hektor zvedl oči k nebi, pořád viděl knír, ale před nebe se předsunulo veliké okno. A Brigita to veliké okno okamžitě umyla.

VI

Hektor, jako když si muž vychutnává postupné svlékání ženy, vyčkával několik dní, než se podíval na kazetu. Schoval ji v zastrčeném koutku obývacího pokoje a teď, v odpoledním tichu po pěšině, začal uvažovat o zhlédnutí třetího dílu své sbírky. Vyvěsil telefon a pohodlně se usadil, aby si rozkošnou podívanou jaksepatří užil. Propadl však podivnému pocitu, jak jen ho pojmenovat, poprvé se díval na Brigitu ve chvíli, kdy se domnívala, že je sama. Člověk neznalý Brigity by tu změnu nepostřehl, ale Hektora praštila do očí i sebemenší odchylnka. Zdálo se mu, že Brigita nestojí tak rovně jako obvykle. Šlo o pár milimetrů, o lehýnké bezvýznamné nic, ale nahrávka skryté kamery ukázala všechny změny milované ženy. Máme-li říci celou pravdu, Hektor se nudil, když se na ni díval.

Brigita na obrazovce nevynikala ani trochu. Mohla by hrát nanejvýš v komparsu italského televizního filmu, jaké bývají na programu v neděli večer. Hektor se vzchopil. V očekávání osudového okamžiku podvědomě kritizoval všechno, co tím okamžikem nebylo. Brigita musela být mytím okna, nebo vůbec nebýt.

Hektor zmáčkl tlačítko pauza a pozorně si prohlížel každý milimetr čtvereční Brigitina lýtka. Napadla ho improvizace na štěstí: ty obrázky je třeba podbarvit hudbou! Přemýšlel o Barry Whiteovi, přirozeně

také o Mozartovi, o skupině Beatles, o hudbě z filmu *Car Wash*, ale nakonec se rozhodl pro německý hit, jehož slova zněla asi takto: *nananaj, iše-nananaj, nananaj, iše-nananaj* (fonetický přepis). Když natáčíte manželku, jak myje okno, pečlivě dbáte na každou maličkost. Vše musí být dokonalé. Smyslná rozkoš je relativní a v této oblasti je každý sám sobě Einsteinem. A Hektora vzrušoval ten německý hit. Brigita vypadala báječně, už potřetí ji viděl v plné ryzosti rozvinutého ženství. Několikrát zastavil promítání. Očima otevřenýma dokořán jako ústa před kýchnutím se vpíjel do každíčkého políčka filmu. Hektor propadl závislosti na Brigitině mytí oken natolik, že při uspokojení cítil jakousi antirozkoš (pomilovat hluboce milovanou ženu je někdy těžké). Přirozeně si ještě pořád dokázal vychutnat *carpe diem* čistého okna, ale jako všechny židokřesťany usídlené v Paříži i jeho dohonil pocit viny intelektuálů z Levého břehu. Ukojená vášeň vždycky nabývá jedovatých barev kolaborantských ér. Cítil se pošpiněný, právě mu zemřel otec a on se tu sprostě vzrušuje. Jeho život je maškaráda a on sám je méněcenný. Zčervenal studem a propadal se hanbou.

A vtom se to stalo.

Čidlo pohybu přerušilo nahrávání, protože Brigita sestoupila ze schůdků a opustila pole záběru. Záznam se obnovil ve chvíli, kdy se Brigita vrátila, ale tentokrát ji doprovázel nějaký chlap. Ano, chlap! Hektor, přestože mu za hrtanovou příklopkou nevy-pouštěl duši žádný preclík, se málem zalknul. Už

nestihl zmáčknout tlačítko pauza; velká životní drama často začínají právě takto. Ten chlap a ta ženská (ano, Brigita se proměnila v „tu ženskou“, protože Hektora se najednou zmocnil pocit, že ji skoro nezná) se pár vteřin dohadovali s ústy blízko u sebe, příliš blízko u sebe, hnusná ústa. Kvůli *nananaj, išen-ananaj, nananaj, iše-nananaj* Hektor pořádně neslyšel, co si říkají. Ovzduší tělesné zrady zavánělo atmosférou nové vlny. Ale ten chlap nepatřil mezi milovníky filmového umění. Proměnil se ve zvíře. Stáhl si kalhoty a roztáhl Brigitě nohy; za necelých dvanáct vteřin, hotový rekord, bylo po všem.

Stop (Hektor vypnul video).

Zprvu Hektor nepřemýšlel, chtěl skočit z okna, myslel na tělo toho druhého muže, na to, jak řádil na Brigitě. Ten neřád ji ani nenechal domýt okno; bezpochyby je to úchyl. Když si pomyslí, že jel s Marcelem na pingpongový zápas... Ping-pong nenáviděl odjakživa, ten podělaný sport vznikl jen proto, aby dělal z mužů paroháče. Brigita poskvrněná v sobotu odpoledne, to zavánělo bídou denního zpravodajství bulvárního plátku, no ale kdyby s tím chlapem byla v příbuzenském svazku, to by se z té nechutné záležitosti dalo vytrískat krvesmilstvo ponižující člověčenstvo. Hektor zhluboka dýchal, aby tu věc rozdýchal, a rozdýchat tu věc znamenalo najít toho maniaka a zakroutit mu krkem. Jenže v násilí se Hektor nevyznal; občas tvrdě zápolil kvůli nějakému přírůstku do sbírky, ale osudnou mez fyzického napadení nikdy nepřekročil. Při vzpomínce na chlupatá záda

neznámého chlapa, široká jako žraločí čelist, ho zalil ledový pot. Brigita ho podvádí s neandertálcem. Možná zbabělost plánovaného zločinu nahlodávala odhodlanost bojácného Hektora. Pravděpodobně existují i jiná řešení, co třeba nájemný vrah, to by bylo čisté a profesionální, jedna kulka do týla, a se změkklým ocasem by se ten odporný prasák už nena-
paroval, už by s ním nikdy neprohledával Brigitino pohádkové lůno. Ale na rovinu, kde hledat spolehlivého zabijáka v pátek odpoledne? Hrozilo, že mu podstrčí stážistu, který zapomene spálit jméno objednavatele dřív, než zmáčkne spoušť, a kdoví, třeba tu spoušť ani pořádně nepromaže.

Hektor nečetl Aragona, ale konec konců nepotřebujeme číst Aragona, abychom poznali, že smyslnost je diktatura. Diktatura v pravém slova smyslu, a takovou svrháme jen tehdy, když svrháme diktátora, a tím jsme my sami. Pokud se tedy Hektor byť jen kratičký okamžik mazlil s představou štěstí, byly nápady, že najme zabijáka, že toho chlapa od-
dělá, směšnými legraciózkami. Opustit Brigitu by znamenalo, že už ji nikdy neuvidí; a když už ji nikdy neuvidí, neuvidí ani to, jak myje okna. Hektorův rozum, vybičovaný strašlivým šokem, jež právě zažil, nás přivedl ke krásným nevyvratitelným pravdám. A z těchto nevyvratitelných pravd vplynula pravda absolutní: Hektor se Brigitě nesmí ani slůvkem zmínit o její nevěře. Stůj co stůj si musí uchránit sbírku „mytí oken“. Tu sbírku nesmí ničím ohrozit,

i kdyby měl vypadat jako zbabělec. Bude zbabělý, ano, ale jen proto, aby si užil rozkoše. Jeho přístup bychom mohli považovat za úchylnost, protože smyslné požitky těch druhých vždycky považujeme za úchylnost: například sadomasochisté považují za úchylné všechny milovníky misionářské polohy. Hector padl do léčky vlastní smyslnosti. Neměl tedy na vybranou. Až se Brigita večer vrátí domů, podívá se jí hluboko do očí a usměje se na ni svým nejkrásnějším úsměvem, prověřeným ve svatební den.

Brigita měla ten úsměv moc ráda.